

Průběh husitské revoluce

s. 84 - 86

Pražské události v r. 1419 - 1420

- Červenec 1419 - 1. pražská defenestrace (proč k ní došlo?) - začátek revoluce
- **1. křížová (?) výprava:** Zikmund Lucemburský neuznán husity českým králem → snaha získat českou korunu vojensky. Snadno získal na svou stranu papeže a v červenci 1420 oblehl Prahu (získal Pražský hrad a Vyšehrad). Nechtěl Prahu zničit, ale vyhladovět.
- **V bitvě na Vítkově (kde byste Vítkov dnes hledali?)** byli křižáci poraženi Pražany, orebity, tábority a severočeskými husity. Zásluha především Jana Žižky z Trocnova.

Pražský hrad v rukou Zikmunda (korunovace českým králem)

Další těžká porážka Zikmunda v listopadu 1420 v bitvě o Vyšehrad → posílilo postavení Prahy

Přečtěte si v učebnici více o boji na Vítkově

Čáslavský sněm 1421

- Svolán Pražany - nejsilnější postavení
- 1. Zikmundova korunovace prohlášena za neplatnou
- 2. Potvrdili závaznost **4 artikulů**
- 3. Zvolili dočasnou! (do doby, než získají nového krále) **zemskou vládu** - jen 5 zástupců vysoké šlechty z dvaceti, zbytek nižší šlechta a měšťané (převratná změna!).
Vláda neměla dlouhého trvání - rozpory

Papež Martin V. a Zikmund Lucemburský

2. křížová výprava a první neshody

- **2. křížová výprava** v r. 1422 organizovaná z Moravy (většina moravských měst se ale přidala na stranu Zikmunda), skončila útekem křížáků z **Kutné Hory**. Žižka již byl úplně slepý.
- Úspěch husitů → pokles nebezpečí dalšího křížového tažení → uvolnění pout mezi jednotlivými husitskými směry (?).

V r. 1422 popraven v **Praze** Jan Želivský - radikální diktátorské praktiky neslučitelné s právními zvyklosti

V **Táboře** Žižkův nelítostný postup vůči chiliastům (?), krutost při dobývání měst a hradů - nesouhlas kněží s Žižkovým vedením války → Žižka proto odchází do východních Čech k **orebitům** (1423)

Orebité - po smrti Žižky Sirotci

- Mocný husitský svaz, stálé polní vojsko - profesionální vojáci. Platil zde [Žižkův vojenský řád](#).
- Žižka i zde prosazoval své nekompromisní postoje: všichni Češi musí přijmout jeho výklad 4 pražských artikulů. Osoboval si právo rozhodovat o tom, kdo žije v souladu s Bohem, neuznával názor kněží, sám sebe považoval za prodlouženou boží ruku. Svým nelítostným postojem dosáhl ale úspěchu → **ovládl všechna velká východočeská města**.
- Vzrůstající moc orebitů přiměla umírněné husity, Pražany a **katolickou šlechtu!**, aby se sdružili v koalici.
- **Bitva u Malešova (1424)** - Žižka v krvavé bitvě zvítězil. Poté vytáhl na Prahu, aby ji ztrestal za zradu (spolupráce s katolíky). Jednáním došlo nakonec ke smíru a společnému tažení na Moravu, kde při obléhání Přibyslavi roku **1424 Jan Žižka zemřel**.

Vojenské výpravy za hranice

- Po Žižkově smrti spolupráce všech hlavních husitských stran (?).
- Výpravy do sousedních zemí Koruny české (kam?) i do německých a rakouských oblastí
- Co bylo smyslem těchto výprav?
Jak se jim říká?

Češi u Baltu

Prokop Holý v čele táboritů

- Tábořský duchovní vůdce i hejtman (pouze velel, nebojoval). Husité v jeho čele odrazili další křížové výpravy

3. KV u Ústí nad Labem (1426)

4. KV u Tachova (1427) - část vojska utekla přes noc, ostatní potom

5. KV u Domažlic (1431) - opět křížáci uprchli, údajně když uslyšeli rachot husitských vozů a píseň „Ktož jsú boží bojovníci“

Křížáci - žoldáci, kterým šlo v první řadě o snadnou kořist. Nechtěli zemřít. Když měli bojovat, raději uprchli → vojenské úspěchy husitů nelze tedy přeceňovat

Basilejský koncil

- Teprve po vojenských neúspěších křížových výprav, začala katolická církev s husity jednat → **pozvánka na koncil do Basileje**. Husité chtěli Evropu přesvědčit o husitském pojetí božího zákona (4 artikuly) - neměli naději na úspěch, přesto jednali dál
- **Na domácí scéně přeskupení sil**
- Neúroda - drahota - hospodářské embargo → většina lidí volala po míru

Poslední bitva

- Táborité neúspěšně dobývali katolickou Plzeň, pokračovali v drancování vesnic ve snaze zajistit si obživu → znelíbili se většině husitů, kteří se dočasně spojili i s katolíky
- **30. 5. 1434 - bitva u Lipan**

**Umírnění husité + Pražané + část sirotků
a táboritů + katolíci x zbytek radikálních
sirotků a táboritů**

Radikálové utrpěli těžkou porážku, padl zde i Prokop Holý. Konec polních vojsk.

střelci z kuší

střelci
z ručnic

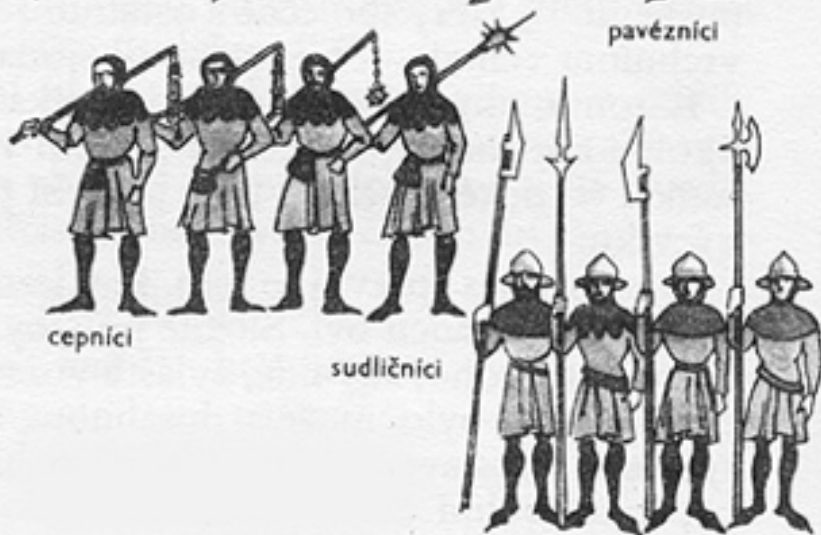

pavézníci

cepníci

sudličníci

Osádka bojového vozu

Více o výzbroji [zde](#)

Situace po bitvě u Lipan

- Po bitvě u Lipan (?) skončily husitské války. Zbytky táboritů přešli dokonce do Zikmundova vojska, aby bojovali proti Turkům → lidé, kterým šlo především o peníze, snadné živobytí a kořist.
- Dlouhá jednání mezi husity a vyslanci koncilu
- Výsledky jednání neuznali někteří nesmiřitelní husité, např. **Jan Roháč z Dubé** na hradě Sion u Kutné Hory

Basilejská (Jihlavská) kompaktáta

- **1436 - v Jihlavě** vyhlášena dohoda (úmluva), která povolovala přijímání podobojí (?) a částečně i další 3 pražské artikuly
- Omezení: **pouze husitskému obyvatelstvu a jen na území Čech a Moravy**
- I tak v dějinách církve nevídaný ústupek! **České země se staly oblastí „dvojího lidu“**
- Problém: **kompaktáta nikdy výslovně neuznal papež**. Císař **Zikmund** s kompaktáty souhlasil → **korunován na českého krále**. Zikmund musel navíc uznat:
 1. Zábor pozemkového majetku katolické církve
 2. Konfiskace majetku uprchlých měšťanů („Němci“)

Slavnostní vyhlášení kompaktát / 5.7.1436

Výsledek revoluce

- Císař Zikmund musel akceptovat následující situaci:
 1. **Církev v Čechách ztratila politický a hospodářský vliv.** Na Moravě, Slezsku a Lužici si jej však podržela.
 2. Došlo k posílení nižší a vyšší šlechty a měšťanů na úkor panovníka a církve
 3. **Změna národnostní skladby. Prahu i další husitská města opustilo po r. 1419 německé etnikum → dovršení procesu počestění měst** (Žatec, Louny, Kutná Hora, Čáslav...) → čeština úředním jazykem. **Kde měli v českých zemích převahu Němci?**

Husitská revoluce nedosáhla původně vytčených cílů, ale neskončila ani porážkou. Zvítězila ve své umírněné variantě – tak jak začala a co požadovala na začátku revoluce
Husitská „církev“ získala autonomní postavení v rámci římskokatolické církve